

STORTINGSVALGET 2025:

Greenpeace sin velgerguide

- Stem basert på hva partiene gjør, ikke hva de sier!

Introduksjon til Greenpeace sin velgerguide

Felles for deg og de aller fleste som skal stemme i høstens stortingsvalg, er at vi ønsker å bygge trygge lokalsamfunn hvor vi beskytter naturen og bremser klimakrisen. Vi nordmenn tror på klimavitenskapen, og et flertall vil trappe ned farlig, forurensende oljeproduksjon. Derfor stemmer vi olja ut av Stortinget i år.

Men, selv om flertallet av befolkningen vil verne Lofoten fra oljeboring og trappe ned oljeproduksjonen, ser vi at altfor mange politikere danser etter oljelobbyens pipe, på tross av nordmenns ønske om mer klimahandling. Olja forurensar ikke bare havet og klimaet vårt, men også demokratiet vårt.

Sammen kan vi endre dette i stortingsvalget. Vi har laget en velgerguide basert på hva partiene har stemt i 40 avstemninger på Stortinget de siste fire årene. Vi bruker partienes politikk til å peke på hvilke partier du bør stemme på, om klima, natur, fred og demokrati er de viktigste sakene for deg. I

en tid som preges av klima- og naturkrise, toppet med geopolitisk uro og angrep på det frie demokratiet, er dette viktige spørsmål som vi håper blir avgjørende for hvordan du stemmer. Velgerguiden viser heldigvis at det er flere partier som vil skape det neste eventyret og bygge det neste Norge. Miljøpartiet De Grønne (MDG), Sosialistisk Venstreparti (SV), Rødt og Venstre (V) er alle partier med god politikk for klima, natur og menneskerettigheter.

Vi håper denne guiden hjelper deg til å finne ut hvilket parti du bør stemme på, og at vi sammen stemmer olja ut av Stortinget. Vi håper også at du vil dele guiden med venner og familie, og på den måten tydeliggjøre hvilke partier som faktisk tar ansvar for menneskehetens største utfordring. Godt valg!

Resultat

Totaloppsummering (spm 1 - 40)			
Plass	Parti	Ganger stemt for god politikk	Ganger stemt mot god politikk
1.	MDG	40	0
2.	SV	39	1
3.	Rødt	35	5
4.	V	33	7
5.	KrF	17	23
6.	Ap	4	36
6.	H	4	36
8.	Sp	3	37
9.	FrP	0	40

Konklusjoner

Uavhengig av politisk tilhørighet viser vår gjennomgang at du som velger har flere gode alternativer til å bruke stemmen din på et parti som tar klima- og naturkrisen på alvor. MDG og SV scorer best, etterfulgt av Rødt og Venstre.

Kristelig Folkeparti (KrF) har beveget seg i en mer miljøfiendlig retning i den nåværende stortingsperioden, og oversikten viser at KrF i flertallet av sakene vi har plukket ut, stemmer sammen med “den grå blokka”, som består av Arbeiderpartiet (Ap), Senterpartiet (Sp), Høyre og Fremskrittspartiet (FrP). For eksempel stemte KrF imot å beskytte de mest sårbare havområdene våre mot olje- og gassutvinning.

Ap, Sp og Høyre stemmer jevnt over noenlunde likt, men en viktig og tydelig skillelinje er spørsmålet om oljeutvinning i Lofoten, Vesterålen og Senja. Ap og Sp går begge imot oljeutvinning i Lofoten, Vesterålen og Senja, mens Høyre står fast på standpunktet om at de ønsker olje i disse områdene.

Høyre har derimot gått lenger enn Ap og Sp i blant annet beskyttelsen av Oslofjorden, i tillegg til at partiet har stemt mer offensivt i havvindpolitikken. Verst ut kommer FrP, som har stemt imot absolutt alle gode forslag på klima, natur, fred og demokrati i de sakene vi har sett på.

Klimamarsj i Oslo i 2015, i forbindelse med Klimaforhandlingene i Paris, COP21.

© Monica Løvdahl / Greenpeace

Oppsummering av partiene

Miljøpartiet de grønne (MDG) - 40/40 poeng

MDG kommer best ut i denne undersøkelsen, og skiller seg ut som eneste parti som har stemt for alle de gode forslagene, slik vi definerer det. Det viser at MDG har en plan for omstillingen fra fossilt til fornybart, som vil være rettferdig for alle berørte. MDGs politikk kutter utslipp på en rettferdig måte, samtidig som MDGs politikk også tar vare på sårbar natur. MDG støtter også viktige forslag om fred, demokrati og menneskerettigheter. Det som skiller MDG fra SV, er at vi mener MDGs foreslått løsning

på strømpriskrisen er best, da den både gir mest til de som har minst, samtidig som den gir insentiver for strømsparing.

Sosialistisk Venstreparti (SV) - 39/40 poeng

SV kommer hakk i hæl på MDG i denne undersøkelsen, og er det nest beste miljøpartiet. SVs politikk inkluderer en planlagt, rettferdig omstilling fra fossilt til fornybart. SVs politikk kutter utslipp, samtidig som sårbar natur beskyttes. Det som skiller SV og MDG, er at vi mener MDGs forslag til strømpriskrisen er bedre enn SVs forslag.

SV støtter også forslag som vil styrke demokratiet og styrke fredspolitikken.

Rødt - 35/40 poeng

Rødt kommer ut av denne undersøkelsen som det tredje beste miljøpartiet. Det som skiller Rødt fra MDG og SV, som kommer enda litt grønnere ut, er Rødts omstillingspolitikk. Rødt stemte imot å stenge ned de fire mest klimaforurensende oljefeltene på sokkelen. Et annet problematisk element i Rødts omstillingspolitikk er motstanden mot havvind.

Vi synes det er skuffende at Rødt ikke har en bedre politikk for omstilling og utvikling av nye næringer som havvind. Skal vi lykkes med å omstille de mange oljearbeiderne, må vi bygge opp nye, grønne næringer. Vi mener at havvind vil være viktig, og med streng kontroll kan vi lykkes med det uten at de negative miljøpåvirkningene blir for store.

Selv om det er skuffende elementer i Rødts politikk, viser gjennomgangen vår at Rødt også er et grønt valg.

Venstre - 33/40 poeng

Venstre er det siste partiet som er med på lista over det vi definerer som miljøpartier, og kommer ut av undersøkelsen som det fjerde beste miljøpartiet. I motsetning til MDG og SV har Venstre stemt i mot at de som flyr mest skal betale mest i avgifter, tidlig nedstenging av de fire mest klimaforurensende oljefeltene på sokkelen, forbud mot utbygging av nye hyttefelt og motorveier, og opprettelsen av en statlig grønn investeringsbank.

Som med Rødt er det elementer i Venstres politikk som er skuffende. Denne gjennomgangen viser likevel at også Venstre står igjen som et grønt valg.

Klimamarsj i Oslo i 2015, i forbindelse med Klimaforhandlingene i Paris, COP21.
© Monica Løvdahl / Greenpeace

Kristelig Folkeparti (KrF) - 17/40 poeng

Tidligere har KrF blitt trukket fram som et miljøparti, men denne gjennomgangen viser at det ikke lenger stemmer. Partiet har under ny ledelse utviklet seg i negativ retning, og vi ser at KrF oftere stemmer med "den grå blokka", enn med miljøpartiene. At KrF for eksempel stemmer imot å beskytte de mest sårbare havområdene våre, er meget overraskende og skuffende. Under stortingsperioden 2017–2021 foreslo KrF selv et slikt forslag. Partiet er fortsatt langt bedre enn Ap, Sp, Høyre og FrP, men om du er opptatt av klima og miljø, bør du ikke stemme på KrF.

Arbeiderpartiet (AP) - 4/40 poeng

For et parti med en statsminister som sa han hadde lovet barnebarna å gjøre alt i hans makt for å stanse klimakrisen, viser denne guiden at Arbeiderpartiet og Jonas Gahr Støre har sviktet. Ap stemmer imot de aller fleste forslagene. Vi ser også at Norges klimakutt ikke har vært i tråd med klimamålene våre under Arbeiderpartiets ledelse. Utslippskuttene går for sakte, og naturen får ikke den beskyttelsen som trengs. Ap har også stemt imot viktige forslag som å stanse våpeneksport som kan bidra til folkerettighetsbrudd, samt forslag som ville ha styrket det åpne demokratiet i Norge.

Et lyspunkt er derimot at Ap står fast i sin motstand mot oljeutvinning i Lofoten, Vesterålen og Senja, og Ap har også grunnet kompromisset med SV stått ved politikken om å stanse 26. konsesjonsrunde i denne stortingsperioden.

Høyre - 4/40 poeng

Høyre har som opposisjonsparti vist en skuffende innsats på klima- og miljøfeltet. Om man teller opp voteringer, kommer Høyre likt som Ap og Sp. En slik opptelling tar dog ikke høyde for at Høyre har brukt den nåværende stortingsperioden til å presse på for oljeutvinning i Lofoten. I tillegg står Høyre alene sammen med FrP i ønsket om å dele ut olje- og gasslisenser via utlysning av 26. konsesjonsrunde.

Når vi vekter oljespørsmål i Lofoten som viktigere enn det meste annet, kommer faktisk Høyre dårligere ut enn Ap. Det er oppsiktsvekkende at partiet ikke har brukt tiden i opposisjon til å utfordre Ap og Sps svake klima- og miljøpolitikk.

Senterpartiet (SP) - 3/40 poeng

Senterpartiet skal ha for at de vil verne Lofoten, Vesterålen og Senja for olje. Det er viktig. Men utover det er Sp et fossilgrått parti som ikke tilbyr naturen tilstrekkelig beskyttelse, og ikke prioriterer kutt i klimagassutslipp. Ut fra lekkasjer til media virker det også som at Sp har vært et større hinder enn Ap for å sikre framgang i klima- og naturpolitikken i denne perioden.

Fremskrittspartiet (FrP) - 0/40 poeng

FrP kommer aller dårligst ut. De har stemt imot alle gode forslag, enten det er klima, natur, fred eller demokrati. FrPs politikk vil forsterke klima- og naturkrisen.

Voteringene

Nr	Sak	For	Imot
OLJE			
1	Beskytte de mest sårbare havområdene våre mot olje- og gassutvinning	R, SV, MDG, V	Ap, Sp, KrF, H, FrP
2	Definere iskantsonen der forskerne sier den går, i stedet for der oljenæringa vil at den skal gå	R, SV, Mdg, V, KrF	Ap, Sp, H, FrP
3	Å ikke lyse ut flere oljelisenser i starten av 2026 gjennom 26. konsesjonsrunde	R, SV, MDG, Ap, V, KrF	Sp, H, FrP
4	Å ikke gjenåpne olje- og gasslisenser i	R, SV, MDG, Ap,	H, FrP

	Lofoten	Sp, V, KrF	
5	Som et alternativ til å elektrifisere oljeplattformer, stenge ned de 4 mest klimaforurensende oljeplattformene	SV, MDG	R, Ap, Sp, V, KrF, H, FrP
6	Pålegge Equinor å kutte de enorme utslippene fra Melkøya, uten å bruke 3,5(!) TWh landstrøm	R, SV, MDG, V, KRF	Ap, Sp, H, FrP
7	Avvise videre utbygging av oljefelt som senere ble dømt ugyldig tildelt i Oslo tingrett	R, SV, MDG, V	Ap, Sp, KrF, H, FrP
8	Verne Barentshavet mot ytterligere olje- og gassutvinning	R, SV, MDG, V	Ap, Sp, KrF, H, FrP
9	Stanse oljeindustriens subsidietilkarring, gjennom å begrense den midlertidige oljeskattepakken som ble vedtatt under Corona	R, SV, MDG, V	Ap, Sp, KrF, H, FrP
10	Trekke tilbake alle olje- og gassutbygginger som er godkjent i strid med Grunnloven	R, SV, MDG, V	Ap, Sp, KrF, H, FrP
KLIMA			
11	Styrke kommunenes klima- og naturkompetanse, og lage en plan for å øke tilskuddsordningen for klimatilpasning i kommunene.	R, SV, MDG, KrF	Ap, Sp, V, H, FrP
12	Lovfeste i klimaloven at 1,5-gradersmålet legges til grunn i norsk klimapolitikk, så vi får mindre ekstremvær som flommen Hans	R, SV, MDG, V, KRF	Ap, Sp, H, FrP
13	Begrense videre olje- og gassutvinning i tråd med klimamålene, gjennom å stanse videre leting etter mer fossil	R, SV, MDG, V	Ap, Sp, KrF, H, FrP

	energi		
14	Selge Oljefondet ut av alle selskaper som investerer i ny kullkraft	R, SV, MDG, V	Ap, Sp, KrF, H, FrP
NATUR			
15	Åpne opp for destruktiv gruvedrift på havbunnen, til tross for forskernes advarsler om at det kan rasere sårbar natur	Ap, Sp, H, FrP	R, SV, MDG, V, KRF
16	Lytt til forskernes anbefalinger om å verne minst 30 prosent av naturen	R, SV, MDG, V, KRF	Ap, Sp, H, FrP
17	Lage en plan for å redde Oslofjorden, som inkluderer soner med fiskeforbud og bunntålingsforbud i Oslofjorden og indre Skagerak	R, SV, MDG, V, KrF, H	Ap, Sp, FrP
18	Norge setter seg et mål om at alle naturinngrep kompenseres med å restaurere natur andre steder innen 2035	R, SV, MDG og V	Ap, Sp, KrF, H, FrP
19	Bevare naturreservatet i Lågendeltaet, og med det stoppe byggingen av en monstervei gjennom naturreservatet	R, SV, MDG, V	Ap, Sp, KrF, H, FrP
20	Ikke åpne for kraftutbygging som truer verneverdiene, eller som er større enn 1 MW, i verna vassdrag.	R, SV, MDG, V	Ap, Sp, KrF, H, FrP
21	Skåne sårbar og urørt natur gjennom å stanse bygging av nye hyttefelt	R, SV, MDG	Ap, Sp, V, KrF, H, FrP
22	Beskytte mot økt lokalforurensning, ved å opprettholde piggdekkgebyr	R, SV, Ap, Sp, MDG, V, KrF, H,	FrP
23	Nedskalere en rekke miljøfiendtlige	R, SV, MDG	Ap, Sp, V, KrF, H,

	motorveier		FrP
24	Stanse dumping av gruveavfall i sjøen	R, SV, MDG, V, KrF	Ap, Sp, H, FrP
OMSTILLING			
25	Sørge for en rettferdig og planlagt slutt på oljeeventyret, i stedet for å la markedet kaste tusenvis av arbeidere ut i ledighet når etterspørselen forsvinner	R, SV, MDG, V	Ap, Sp, KrF, H, FrP
26	Lage en statlig investeringsmekanisme etter modell fra olja, for å akselerere omstillingen fra fossilt til fornybart	R, SV, MDG	Ap, SP, V, KrF, H, FrP
27	Lage en helhetlig plan for havvind og strømnettet som trengs	SV, MDG, V, H	R, Ap, Sp, KrF
28	Krav til at videre elektrifisering av olja skjer med havvind	SV, MDG, V, KrF	R, Ap, Sp, H, FrP
29	Sikre at utviklingen av havvindprosjekter blir konkurransedyktige mot havvindprosjekter utviklet av oljeindustrien	SV, MDG, V	R, Ap, Sp, KrF, H, FrP
30	Lage en plan som gir 10 TWh ny, fornybar energi innen 2030, bygd ut i allerede nedbygde områder og dermed ikke truer naturen	R, SV, MDG, V, KrF	Ap, Sp, H, FrP
DEMOKRATI OG FRED			
31	Ta lærdom av Fosen og menneskerettighetsbruddet som skjedde, og redegjøre for fremdriften i arbeidet til Stortinget	R, SV, Ap, Mdg, Sp, V, KrF, H	FrP

32	Trekke Oljefondet ut av selskaper som er involvert i ulovlig okkupasjon og andre Folkerettsbrudd	R, SV, MDG, V	Ap, Sp, KrF, H, FrP
33	Innføre et lobbyregister på Stortinget, så man kan ha en oversikt over hvilke krefter som prøver å påvirke partiene	R, SV, MDG, V	Ap, Sp, KrF, H, FrP
34	Stanse USA og øvrig NATO-lands eksport av våpen og våpenkomponenter som kan bidra til krigsforbrytelser	R, SV, MDG, V	Ap, Sp, KrF, H, FrP
35	Gi økonomisk støtte til parter som må ta stilling til vindkraftssaker, slik praksisen er i vannkrafta	R, SV, MDG, V	Ap, Sp, KrF, H, FrP
36	Sikre uavhengige konsekvensutredninger i miljøraker som nye vindparker	R, SV, MDG, V, KrF	Ap, Sp, H, FrP
FORBRUK OG EN SOSIALT RETTFERDIG KLIMA- OG MILJØPOLITIKK			
37	Redusere eller fjerne momsen på reparasjoner, for å få reparasjoner til å lønne seg i stedet for å kjøpe nytt	R, SV, MDG, V, KrF	Ap, Sp, H, FrP
38	Sikre muligheten for forskuddsvis støtte til energiltak i husholdninger med lav inntekt	R, SV, MDG, V, KrF	Ap, Sp, H, FrP
39	Øke flyavgiftene for de som flyr mest	R, SV, MDG	Ap, Sp, V, KrF, H, FrP
40	En mer rettferdig strømstøtteordning, hvor en flat strømstøtte utbetales til husholdningene. Dette vil incentivere energisparing, og sørge for at de med minst strømforbruk får mest igjen.	MDG	R, SV, Ap, Sp, V, KrF, H, FrP

Metodikk

I løpet av en stortingsperiode stemmes det over tusenvis av forslag. Vi har ikke analysert alle disse forslagene, selv om mange forslag går inn på temaene klima, natur, fred og demokrati.

Vi har derimot plukket ut det vi mener er et representativt utvalg forslag. Vi har valgt ut forslag som bidrar til ett eller flere kriterier:

- Norge kutter vår rettferdige andel klimagassutslipp
- Norge lykkes med en rettferdig omstilling fra fossilt til fornybart
- Norge stanser tapet av sårbar, urørt natur
- Sikrer mer åpenhet og demokratisk kontroll
- Norge leder an i kampen for global fred og et fritt demokrati
- Miljøpolitikken gjennomføres på en måte som ikke forsterker sosiale forskjeller

Basert på disse kriteriene så vi en tydelig trend: MDG, SV, Rødt og Venstre skiller seg ut som de mest miljøvennlige partiene, med KrF i midten og Ap, Sp, H og FrP i en grå blokk.

Klimamarsj i Oslo i 2015, i forbindelse med Klimaforhandlingene i Paris, COP21.

© Monica Løvdahl / Greenpeace

Grunnet denne trenden begrenset vi antall voteringer hvor MDG, SV, Rødt og Venstre stemte mot resten av Stortinget. Fordi alle representanter på Stortinget kan stille forslag, er det mange forslag som er veldig like. I stedet for å ha med alle sammen, har vi valgt ut representantforslag som vi mener får fram saken og forskjellen mellom partiene best.

Vi er åpne for at det kan være andre voteringer vi heller burde tatt inn, og at enkelte av voteringene vi har tatt med kunne blitt erstattet av andre. Bildet vi ser er likevel tydelig: De grønne partiene er MDG, SV, Rødt og Venstre. KrF har gått så langt i miljøfiendtlig retning at de ikke lenger kan kalles et miljøparti, mens Ap, Sp, Høyre og FrP utgjør den grå blokka.

Pasientfokus har vi holdt utenfor, ettersom de ikke stiller nasjonal liste.

Spørsmål hvor Stortinget har vært enstemmige har vi ikke inkludert, fordi det ikke får fram forskjellen på partiene.

Svakheter ved metodikken

Denne måten å lage en velgerguide på er, oss bekjent, ny i Norge. Vi vil derfor påpeke noen av svakhetene denne metodikken har.

Et åpenbart moment er at denne typen metodikk fungerer for å vise fram forskjellene i partienes miljøpolitikk, fordi vi ikke har hatt et miljøparti i regjering, bundet av en regjeringserklæring.

I forlengelsen av det poenget må vi også trekke fram at denne undersøkelsen ikke får fram forskjellene i miljøpolitikken til Ap og Sp, siden de har stemt sammen i regjering. Det er forskjell på Aps og Sps klima- og naturpolitikk som ikke fanges opp i denne undersøkelsen, hvor Ap er mindre dårlig enn Sp. Dette er vi derimot ikke så bekymret for, fordi resultatene viser tydelig at man ikke bør stemme på verken Ap eller Sp om man er opptatt av klima og natur.

En annen svakhet er at om man oppsummerer antallet voteringer hvor partiene har stemt for og imot det vi mener er god politikk, kommer det ikke fram at viktigheten av voteringene er svært forskjellig. At Ap og Sp vil verne Lofoten, Vesterålen og Senja fra oljeboring er for eksempel langt, langt viktigere for klima og natur, enn at Høyre vil ha en helhetlig plan for havvind og strømnettet – selv om det også trengs!

Vi håper denne velgerguiden gjør det litt lettere for deg å sortere mellom de forskjellige partiene. Den lar deg se nærmere på hva de faktisk har gjort i Stortinget de siste fire årene, og ikke bare hva de sier. Vi ønsker deg et godt valg, og husk:

